

Factsheet 2026-6

Зміни у житловій ситуації та досвіді проживання українських біженців

Результати лонгitudного опитування

Автори: Каспер Оттен та Зенаб Тамімі

Короткий виклад

- Значна частина українських біженців і надалі залежить від муніципальних центрів прийому та розміщення біженців (69%), тоді як рівень задоволеності умовами в цих центрах порівняно з 2023 роком знизився.
- Як і у 2023 році, більшість мешканців муніципальних центрів прийому та розміщення біженців (57%) хотіли б переїхати, бажано до самостійного житла.
- Муніципальні центри прийому та розміщення біженців стали дещо більшими. Рівень задоволеності житлом є значно нижчим у більших муніципальних центрах прийому та розміщення біженців, а також у центрах з меншою кількістю власних зручностей.
- Майже троє з десяти українських біженців іноді відчувають небезпечно в муніципальних центрах прийому та розміщення біженців. Частка тих, хто час від часу відчуває небезпечу, є вищою у більших муніципальних центрах прийому та розміщення біженців та в центрах із меншою кількістю власних зручностей.
- Найпоширенішими причинами відчуття небезпеки є шумовий дискомфорт, порушення громадського порядку через зловживання алкоголем і наркотиками, а також словесне насильство.

Зміни у житловій ситуації

Українські біженці, які прибули до Нідерландів починаючи з 2022 року, наразі проживають у країні вже майже чотири роки. Для їхнього розміщення тоді були створені муніципальні центри розміщення. Водночас біженці також проживали самостійно в муніципалітетах або в приймаючих сім'ях у Нідерландах. Два роки тому ми дослідили житлову ситуацію українських біженців, рівень їхньої задоволеності житлом, а також те, як вони оцінюють інші аспекти проживання, зокрема безпеку в муніципальних центрах прийому та розміщення біженців. У цьому інформаційному бюлетені ми показуємо, як змінилася ситуація через два роки, та аналізуємо зміни, що відбулися.

Блок 1. Методологічне обґрунтування

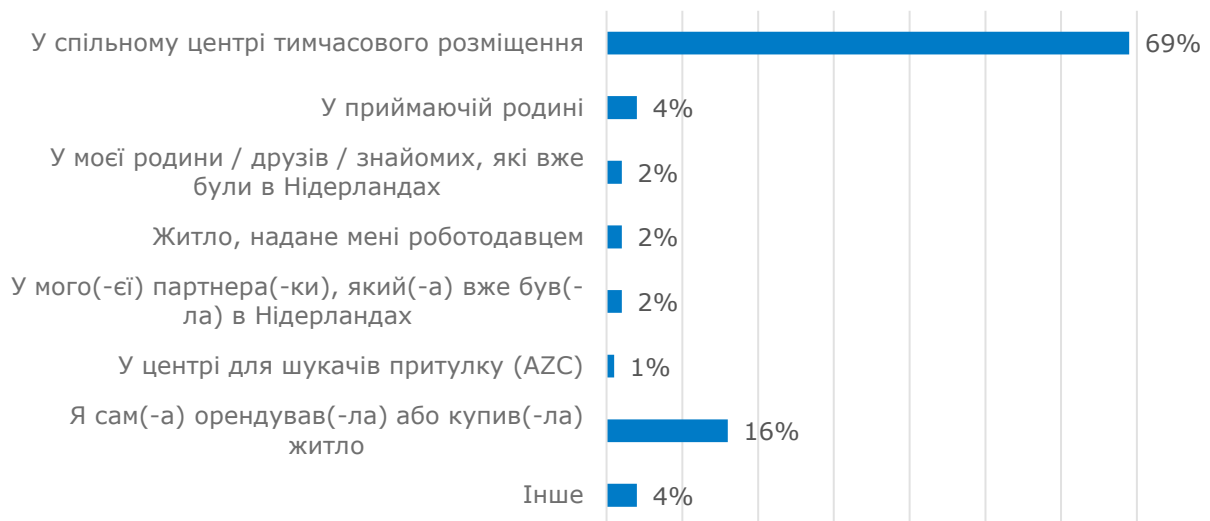
Наведені в цьому інформаційному бюлетені дані ґрунтуються на репрезентативній вибірці українських біженців, які оселилися в Нідерландах у період з 24 лютого 2022 року до 1 липня 2023 року. У 2025 році значну частину цієї групи було повторно опитано. У цьому інформаційному бюлетені ми показуємо, як змінилися житлова ситуація та рівень задоволеності житлом у період між 2023 і 2025 роками серед тих, хто станом на 2025 рік і далі проживає в Нідерландах. У цьому інформаційному бюлетені ми

зосереджуємося на ключових показниках. Докладніші статистичні дані та інформацію про методологію наведено в додатку B1. Усі відмінності між групами або зміни в часі, наведені в цьому інформаційному бюлетені, є статистично значущими.

Залежність від муніципальних центрів прийому та розміщення біженців й надалі залишається високою.

У Нідерландах функціонують сотні муніципальних центрів розміщення та пунктів тимчасового прихистку для українських біженців, розташованих по всій країні. У 2023 році більшість українських біженців проживали в цих муніципальних центрах прийому та розміщення біженців (67%). Це не змінилося: у 2025 році більшість біженців також проживають у муніципальних центрах прийому та розміщення біженців (див. рисунок 1). Водночас порівняно з 2023 роком у 2025 році менше українців проживають у приймаючих сім'ях (8% у 2023 році та 4% у 2025 році) або в родичів, друзів чи знайомих, які жили в Нідерландах ще до війни (5% у 2023 році та 2% у 2025 році). Натомість частка тих, хто проживає самостійно, зросла з 10% у 2023 році до 16% у 2025 році. Отже, неформальні форми розміщення поступово скорочуються, а переважають два варіанти проживання: у муніципальних центрах розміщення або самостійно у власному житлі.

Рисунок 1. Житлова ситуація у 2025 році

Більше місць і більше індивідуальних зручностей у муніципальних центрах розміщення

Не всі муніципальні центри розміщення однакові: існують великі центри, розраховані більш ніж на 100 місць, а також менші центри з меншою кількістю місць. У 2023 році приблизно половина українських біженців, які проживали в муніципальних центрах розміщення, повідомили, що мешкають у центрах, де проживає щонайменше 100 осіб (50%). У 2025 році цей

показник зріс до 58%. Крім того, схоже, що кількість індивідуальних зручностей у муніципальних центрах розміщення дещо збільшилася. Зокрема, частка людей, які мають повністю власні зручності, зросла з 24% у 2023 році до 31% у 2025 році (див. рисунок 2). Крім того, ми дослідили частку українських біженців у муніципальних центрах розміщення, які мають можливість самостійно готувати їжу. Про наявність такої можливості повідомили 92% опитаних.

Рисунок 2. Рівень забезпеченості власними зручностями у 2025 році

Бажання переїхати майже не змінилося

Як і у 2023 році, у 2025 році більшість опитаних (близько 57%) хотіли б переїхати. Як і у 2023 році, у 2025 році майже в усіх випадках йдеться про бажання переїхати до окремого житла.

Зміни в рівні задоволеності житлом

Рівень задоволеності в муніципальних центрах розміщення знизився

Рівень задоволеності житлом серед українців, які проживають у муніципальних центрах прийому та розміщення біженців, знизився. У 2023 році вони оцінили своє проживання в таких центрах у середньому на 7,8 бала з 10, а у 2025 році цей показник знизився до 7,2. Ми насамперед звертаємо увагу на цю тенденцію, оскільки абсолютне значення показника не можна однозначно інтерпретувати. На результати може впливати прагнення респондентів давати соціально схвальні відповіді. Значну частину

учасників цього дослідження опитували безпосередньо в центрах розміщення. Під час фокус-груп дослідники зазначили, що респонденти неохоче висловлювали критику щодо своїх житлових умов, особливо якщо інтерв'ю проводилося в центрі розміщення. Через це виміряний рівень задоволеності може бути вищим, ніж фактично відчутний рівень задоволеності житлом. Тому ми зосереджуємося на аналізі відмінностей (наприклад, між 2025 і 2023 роками) і не робимо висновків щодо значення або оцінки абсолютного показника.

Рівень задоволеності значно нижчий у великих центрах розміщення та в центрах із меншою кількістю індивідуальних зручностей

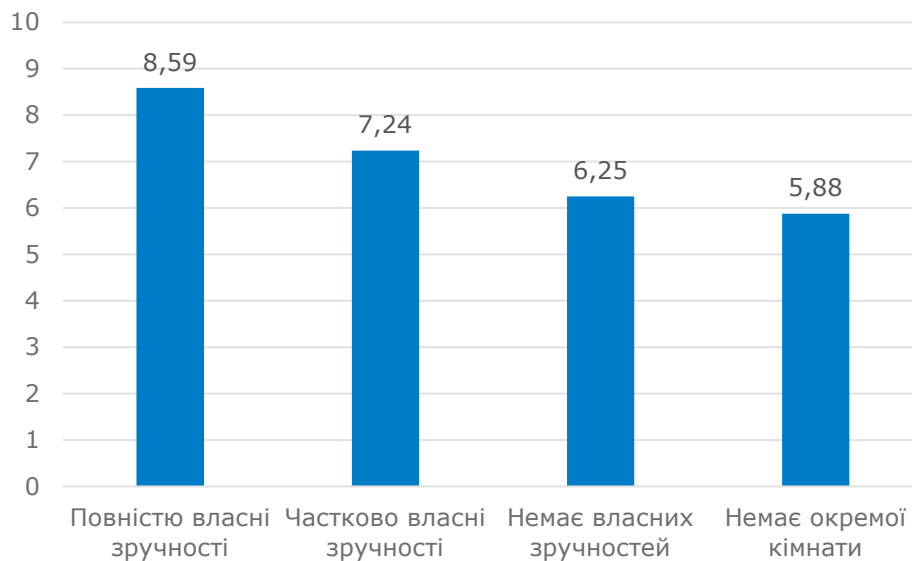
Рівень задоволеності житлом у муніципальних центрах розміщення суттєво відрізняється. Зокрема, він є значно нижчим у великих центрах розміщення. У 2025 році середній рівень задоволеності становив 8,5 бала в центрах розміщення, де проживало

менше ніж 10 осіб, 7,5 бала у центрах із 10–50 мешканцями, 7,3 бала у центрах із 50–100 мешканцями та 6,9 бала у центрах, де проживало щонайменше 100 осіб.

На рисунку 3 видно, що у 2025 році рівень задоволеності житлом також був значно

нижчим серед людей, які мали менше власних зручностей. Різниця між людьми, які мають повністю власні зручності (середня оцінка задоволеності 8,6 бала), та людьми, які навіть не мають окремої кімнати (5,9 бала), є особливо значною.

Рисунок 3 Рівень задоволеності житлом у муніципальних центрах розміщення залежно від рівня забезпеченості власними зручностями

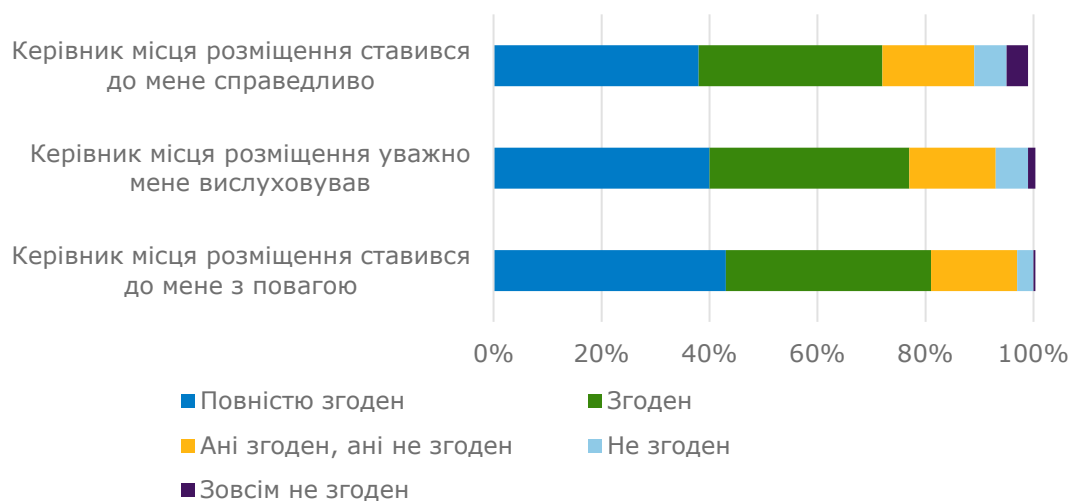

Більшість задоволена роботою керівників центрів розміщення

Важливу роль у муніципальних центрах розміщення відіграють керівники центрів, які відповідають за їхню щоденну роботу. Загалом українці задоволені роботою керівників центрів розміщення, однак і в цьому випадку на відповіді може впливати прагнення респондентів давати соціально схвальні відповіді. Близько 64% опитаних

задоволені або дуже задоволені роботою керівників центрів розміщення, 25% не висловлюють ані задоволення, ані незадоволення, а 11% є незадоволеними або дуже незадоволеними. На рисунку 4 показано, що більшість опитаних вважають, що керівники центрів розміщення їх вислуховують, а також ставляться до них чесно й з повагою.

Рисунок 4 Досвід взаємодії з керівниками центрів розміщення

Відчуття безпеки в муніципальних центрах розміщення

Майже троє з десяти час від часу почуваються в небезпеці в муніципальних центрах прийому та розміщення біженців. У 2025 році 28% українців, які проживають у муніципальних центрах розміщення, повідомили, що іноді почуваються там небезпечно. Серед тих, хто повідомив про відчуття небезпеки, 19% зазначили, що відчують її часто, 39% зазначили, що відчують її іноді, 36% зазначили, що відчують її рідко, а 6% не захотіли відповідати. Частка тих, хто час від часу почувається в небезпеці, є вищою серед молодших людей (34% серед осіб віком 15–24 роки, 29% серед осіб віком 25–44 роки, 24% серед осіб віком 45–64 роки та 15% серед осіб віком 65 років і старше).

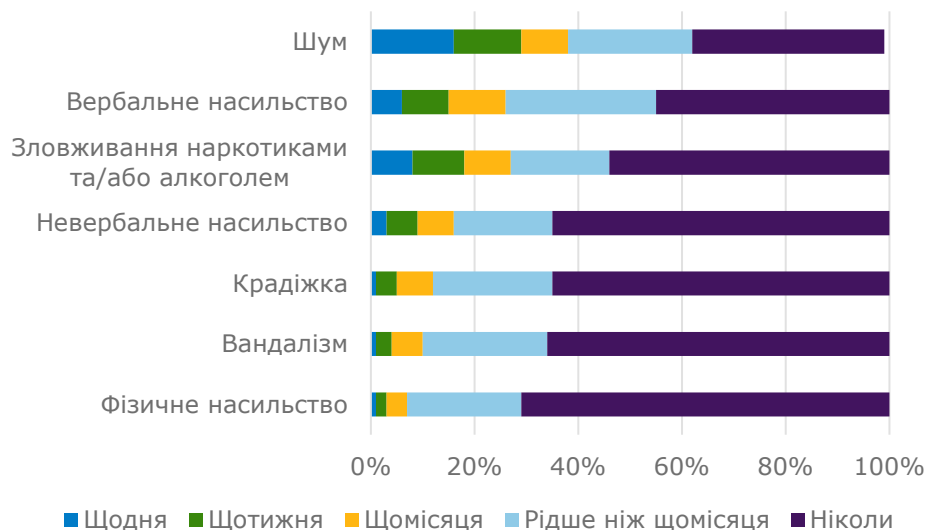
Відчуття небезпеки частіше виникає у великих центрах розміщення та в центрах із меншою кількістю індивідуальних зручностей Крім того, відчуття небезпеки пов'язане з розміром центру розміщення та рівнем забезпеченості власними зручностями. У

більших центрах розміщення частка людей, які іноді почуваються небезпечно, є вищою (20% у центрах, де проживає менше ніж 10 осіб, 25% у центрах із 10–50 мешканцями, 28% у центрах із 50–100 мешканцями та 30% у центрах, де проживає щонайменше 100 осіб). Частка тих, хто почувається небезпечно, також є вищою серед людей, які мають менше власних зручностей (20% серед тих, хто має повністю власні зручності, 27% серед тих, хто має їх частково, та близько 35% серед тих, хто не має власних зручностей або навіть окремої кімнати).

Шум, зловживання алкоголем і наркотиками та словесна агресія є найпоширенішими проблемами

На рисунку 5 показано, як часто в муніципальних центрах розміщення трапляються різні ситуації, пов'язані з безпекою або небезпекою. Найчастіше трапляються шум, зловживання алкоголем і наркотиками та словесна агресія (55% хоча б раз стикалися зі словесною агресією, 46% стикалися зі зловживанням алкоголем або наркотиками, а 63% стикалися із шумом).

Рисунок 5 Ситуації, пов'язані з відчуттям небезпеки, у муніципальних центрах розміщення

У разі тривалішого проживання в муніципальних центрах розміщення існує велика потреба в окремих кімнатах і власних зручностях

Ми запитали мешканців муніципальних центрів розміщення, чого вони потребують у разі, якщо їм доведеться залишатися там ще довгий час. Це запитання було навмисно поставлене у відкритій формі, без запропонованих заздалегідь варіантів відповіді. Найчастіше респонденти говорили про потребу в окремій кімнаті для себе або для своїх дітей. Це вважається дуже важливим як для забезпечення приватності, так і для навчання дітей. Другою за частотою відповіддю була потреба у власних зручностях, таких як окрема кухня або ванна кімната. Кілька респондентів зазначили, що спільне користування кухнею або душовими з іншими мешканцями створює практичні труднощі. Також побутову техніку часто згадують як проблему, зокрема пральні та посудомийні машини. Вони інколи несправні, а також ними часто доводиться користуватися спільно з великою кількістю інших мешканців. Ще одна потреба, яка неодноразово згадувалася, можливість приймати відвідувачів, що дозволено не в усіх центрах прийому та розміщення біженців або лише в певний час. Насамкінець деякі респонденти зазначили, що потребують чистого середовища проживання, вважають обтяжливою необхідність регулярно

відмічатися, а також потерпають від інших мешканців, які палять, вживають алкоголь або сваряться.

Рекомендації щодо політики

Через тривалу війну в Україні та постійний дефіцит житла в Нідерландах цілком імовірно, що й найближчим часом значна частина українців і надалі залежатиме від муніципальних центрів розміщення. Водночас тривале проживання в цих муніципальних центрах розміщення стає дедалі більш проблематичним. Рівень задоволеності житлом знизився, а частина мешканців почувається небезпечно. Існує велика потреба у більшій кількості власних зручностей і, там, де це можливо, в окремих кімнатах, у тому числі для дітей. Наші результати показують, що рівень задоволеності житлом є значно вищим серед людей, які проживають у невеликих центрах розміщення з високим рівнем забезпеченості власними зручностями. Крім того, у центрах розміщення з такими характеристиками мешканці почуваються безпечніше. Щоб житлова ситуація залишалася прийнятною та комфортною, державна політика могла б бути спрямована на створення якомога більшої кількості невеликих центрів розміщення, у яких люди матимуть, наскільки це можливо, окремі кімнати та власні зручності.

Ця серія містить короткі звіти про дослідження, проведені WODC або на його замовлення. Публікація в цій серії не означає, що її зміст відображає позицію Міністра юстиції та безпеки Нідерландів. Усі звіти ЦНДД можна безкоштовно завантажити з [репозиторію ЦНДД](#).

Центр наукових досліджень і даних (ЦНДД) Інституту знань з питань верховенства права є незалежним інститутом знань при Міністерстві юстиції та безпеки. ЦНДД сприяє збереженню та вдосконаленню верховенства права шляхом проведення (або замовлення) високоякісних наукових досліджень. А також пропонує затребувані і незатребувані знання, сфери для вдосконалення і (де це можливо) напрямки для роздумів.

Програма LOCOV

Цей інформаційний бюлетень є частиною програми «Лонгітюдне дослідження когорти українських біженців» (LOCOV). Ця дослідницька програма є результатом співпраці WODC, Роттердамського університету Еразма та Центрального бюро статистики Нідерландів (CBS). З результатами дослідження можна ознайомитися на сторінці [«Програма досліджень українських біженців у Нідерландах»](#).

Усі звіти ЦНДД можна безкоштовно завантажити з [репозиторію ЦНДД](#).

Детальніша інформація:

www.wodc.nl